

Förbandsbesöksrapport

Ledningsregementet (LedR)

3 november 2022

Pliktrådet

Enligt förordning 2017:1249 utgör Pliktrådet det centrala medinflytandeorganet för totalförsvarspiktiga under grundutbildning. Pliktrådet, som består av fem före detta värnpliktiga väljs på den årliga Värnpliktskongressen, företräder samtliga värnpliktiga och bedriver intresse- och rättighetsbevakning för deras räkning. Förbandsbesök är en viktig del i Pliktrådets löpande verksamhet.

Rapporten

I rapporten redovisas de intryck som gavs vid besöket. Den belyser såväl brister och utmaningar som det som fungerar väl och annat som bidrar till positiv utveckling på förbandet. Genom detta uppmuntrar vi även andra förband att ta efter goda exempel och gemensamt arbeta för att utveckla verksamheten i enlighet med utbildningens mål och främja goda utbildningsförhållanden. Pliktrådet strävar efter att bidra till att förbanden kan utbilda starka krigsförband.

Rapporten utgör också en dialog med besökt förband, som får möjlighet att åtgärda fel och brister som följs upp under ett andra besök. Innehållet i rapporten har kommunicerats med berört förband, som har lämnat synpunkter på dess innehåll. Rapporten ligger till grund för den slutrapport som Pliktrådet författar under kvartal två.

Denna rapport delges berörd LMA via Pliktrådet, samt relevanta funktion inom Försvarsmakten genom VIDAR. Rapporten publiceras även på www.pliktradet.se samt delges media, riksdagen och Regeringskansliet.

Pliktrådets besökare:

Hoa Sjöholm

Andreas Ottosson

Innehållsförteckning

Information om förbundet.....	3
Spontana intryck.....	3
Organisation.....	3
Arbetsmiljö och säkerhet.....	3
Fysisk belastning	3
Psyiskisk hälsa	3
Försvarshälsan	4
Attityder och jargong.....	4
Utrustning	4
Avbruten utbildning.....	4
Resor	5
Boendemiljö och vistelseutrymmen.....	5
Hållbarhet	5
Medinflytande	5
Information och mönstring.....	6
Meningsfull fritid	6
Soldathem	6
Avslutning	6

Information om förbandet

Ledningsregementet (LedR) är beläget i Enköping men har verksamhet på flera andra platser i Sverige. Förbandet är försvarsmaktsgemensamt och specialiserat inom informationshantering liksom underrättelseinhämtning med en rad olika uppgifter. På förbandet utbildas i år ungefär 400st värnpliktiga vilket till inom två år ska utökas till 600st.

Spontana intryck

Pliktrådet har under verksamhetsåret 22/23 besökt LedR två gånger tidigare för att dels följa upp incidenterna som inträffade 2021 och dels medverka vid inläggande kulls förtroendevaldsutbildning. Detta upplever vi har skapat en god relation och öppen dialog, där samarbete främjar utveckling.

Fortsättningsvis vill vi understryka lättnaden över att fjolårets incidenter och efterföljande åtgärdsplan tycks följas med positiv utveckling samtidigt som en stabil grund för bättre ledarskap formas. Att exempelvis införa befattningen "plutonsergeant", med en stöttande roll gentemot instruktörerna ser Pliktrådet positivt på.

Organisation

Ledningsregementet i Enköping består av tre kompanier: Norunda, Uppsala och Skogstibble kompani. De 400 värnpliktiga gör LedR till ett av Sveriges volymmässigt största förband. Dessutom är många av funktionerna hjulburna vilket dels ställer körkortskrav på de värnpliktiga, men även att regementet har tillräckligt med tjänstbara fordon.

Utbildningstiden för de värnpliktiga är längre än normalt. Värnpliktiga soldater utbildas i elva månader medan plutonsbefälelever, vilka placeras som gruppchefer utbildas i 15 månader med fullt försteg. Utbildningen är intensiv och förbandet finner svårigheter att hinna med all utbildning som behövs till vissa befattningar. Instruktörerna behöver besitta unik kompetens och är i dagsläget underbemannade och ansträngda av systemet med 11/15-månaders rotation. För att kunna avlasta instruktörer och anpassa utbildningen, ser förbandet över möjligheten att utbilda vissa värnpliktiga, exempelvis förare, i nio månader istället för elva. Detta tror vi kan vara fördelaktigt för utbildningskvaliteten.

Arbetsmiljö och säkerhet

Förbandet jobbar aktivt enligt säkerhetsrutiner och har inget att anmärka på vad gäller arbetsmiljön och säkerheten vid besöket. Förbandet anmärker på att de står inför stora utmaningar infrastrukturellt för att möta behoven av växande värnpliktskullar.

Fysisk belastning

Generellt tycks inget akut råda kring den fysiska belastningen. Av ett kortare samtal med Försvarshälsan framgick att de arbetar utifrån belastningstrappan. De värnpliktsnära befälen upplevs vara uppmärksamma kring de värnpliktigas fysiska status

Psykisk hälsa

Både de värnpliktiga, befälslaget och förbandsledningen belyser den psykiska hälsoindikatorn som hjälpsam och effektiv för att lösa skav och friktioner så snabbt som möjligt på den nivå de uppstår. Därutöver kan urskiljas att motivationen hos de värnpliktiga generellt varierar beroende på skede i

utbildningen. Detta är naturligt och vi ser det därför som viktigt att förbandet fortsätter utvärdera både det fysiska och psykiska stridsvärdet regelbundet, inte minst under plutonens timme.

Försvarshälsan

Försvarshälsan på Ledningsregementet upplever att de i dagsläget har tillräckliga resurser för att möta det som uppkommer i skadeväg. Försvarshälsan har kompanimottagning på morgnarna med drop-in. Detta system upplevs som lättillgängligt. De trycker dock hårt på nivå-1 bedömning hos befälen och det egenvårdshäfte som ges ut.

Vidare saknar, och efterfrågar, de ett bättre journalsystem med statistikföring. Skadeläget upplevs dock lugnare i år jämfört med förra mulen vilket de menar troligtvis beror på att belastningstrappan följs bättre samt att utbildningen inleddes med lägre belastning. Detta visar på att förbandet utvärderar och utvecklar sina metoder vilket Pliktrådet uppmuntrar.

Attityder och jargong

I samtal med förtroendevalda och förbandsledningen identifieras en utbredd problematik kring språkbruket bland värnpliktiga. En av de förtroendevalda poängterade att det finns en korrelation mellan perioder av högre stress och sämre bemötande. Även förbandsledningen anser att språkbruket är oroväckande ovårdat eftersom könsord, svordomar och nedvärderande ord i princip tillhör den vardagliga jargongen. Elvamånadersvärnpliktiga lyfte att de som gör femton månader tenderar att uttrycka sig på ett översittande sätt som inte främjar positiv inläring.

Förbandet lyfte att de tidigare haft en del problematik kring manliga värnpliktiga som inte vill ta order från kvinnliga värnpliktiga med befälsrätt, något som förbandet följt upp med mer utbildning.

I allmänhet har förbandet som standard att under förtroendenämnder följa upp den rådande attityden med ett antal frågeställningar kopplat till jargong och bemötande.

Den rivalitet och tävlingsinstinkt som beskrivs mellan plutonerna och kompanierna anser vi, liksom förbandsledningen, till viss del kan froda utveckling och kamratskap. Däremot är det viktigt att detta hålls efter så att gliringarna inte övergår till något som istället orsakar osäkerhet och irritation.

Utrustning

Föga förvånande lider även LedR av flaskhalsen på materieltilldelningen som inom Försvarmakten råder. Det saknas exempelvis tillräckligt med storlekar vid tvättbytet. Speciellt de mindre storlekarna "tre" och "fyra" på t-shirtar med lång samt kort ärm är kvantitativt bristfälliga. Tilläggningsvis efterfrågas också hjälmar i små storlekar liksom avsaknaden av fungerande kvinnliga underkläder.

Pliktrådet uppfattade att kompanierna har olika styrningar vad gäller underklädesfrågan för kvinnor. Medan ena kompaniet erbjuder de värnpliktiga ersättning för att köpa sex sportbehåar mot uppvisande av kvitto, har ett annat fått anvisningen att köpa fyra. Det tredje kompaniet saknade helt möjligheten att ersättas ekonomiskt för privat inköp av sportbehåar. Denna olikhet är något som Pliktrådet uppmuntrar förbandet att lösa med en kompaniöverskridande instruktion för att undvika orättvisor.

Avbruten utbildning

Ett par värnpliktiga hade begärt och beviljats rätten att vara vapenfri vilket lett till avrustning. I övrigt var det ett antal värnpliktiga som främst avrustat på grund av bakomliggande skador.

Resor

Något som Pliktrådet förvånades över under besöket var resebokningarna till och från regementet vid permissioner. Flertalet av de förtroendevalda och värnpliktiga lyfte långa restider och för få timmar i hemmet som en stående fundering. I uppdragstaktisk anda har kompanichefen beordrat respektive kompani att lösa hemresorna efter bästa förmåga. Pliktrådet förstår de schemaläggande fördelarna med detta. Det resulterar dock i att värnpliktiga med samma hemort har olika lång restid och därmed får olika lång permission. Medan somliga exempelvis åker chartrad buss till Stockholm C har andra 4 timmar resa på grund av väntetid och flera byten. Pliktrådet uppmanar utbildningsadjutanterna att samverka mer med varandra och ser över resealternativen för enklare och effektivare resor.

Boendemiljö och vistelseutrymmen

Majoriteten av kasernerna som de värnpliktiga bor i håller generellt god standard. I den större av dem delar de åtta personer per rum och har varsitt skåp för militär utrustning samt ett separat för civila tillhörigheter. Därtill är även dusch- och toalettutrymmena fräscha med möjlighet att duscha enskilt. En pluton saknade fungerande tvättmaskin, vilket ska vara felanmält och inväntar åtgärd.

Kompanierna är uppdelade på olika kaserner varav den äldsta av den däremot håller något lägre standard och i närtid skulle behöva rustas upp. Det gäller särskilt våtutrymmena men även dagrummet skulle behöva ställas i ordning för att kunna nyttjas. I nuläget är det belamrat med diverse bråte.

I nära anslutning till matsalen ligger Enköpings soldathem som däremot är välbesökt och hemtrevligt. Mer om våra intryck kring soldathemmet läses under rubriken "soldathem".

Hållbarhet

Pliktrådet noterade inget specifikt vad gäller LedR:s hållbarhetsarbete men uppmuntrar förbandet att arbeta så miljömässigt som möjligt efter verksamheten.

Medinflytande

Pliktrådet träffade rutinmässigt medinflytandets samtliga instanser på förbandet; värnpliktiga, förtroendevalda, befälslaget och förbandsledningen. På LedR innehar regementsförvaltaren (Regfv.) rollen som LMA och uppifrån tycks viljan liksom medlen för ett välfungerande system finnas. LMA:n träffar förbandets huvudförtroendevalda en gång i månaden för att bygga förtroende och skapa en transparent relation. Detta är en del av tidigare nämnda åtgärdsplan och något som Pliktrådet uppmuntrar och ser mycket positivt på.

Däremot fick Pliktrådet även ett intryck av att de förtroendevalda sällan kommunicerar sinsemellan. Det kan vara av stort värde att en gemensam chatt på exempelvis appen "Signal" eller annat lämpligt forum skapas. På så sätt kan de förtroendevalda byta erfarenheter mellan kompanierna och utveckla medinflytandet.

Fortsättningsvis är det viktigt att plutonens timme hålls regelbundet. Således bör helgrutin inte trumfa medinflytandet då det utgör de värnpliktigas enda enskilda forum för samtal. De förtroendevalda förklarade att de inte alltid får en timme till sammankomsten och att det inte alltför sällan snarare avsätts runt 30 min. För att kompani- och förbandsnämnderna ska vara värdefulla

behöver plutonerna få tid att fundera och lyfta tankar öppet. Slutligen har Pliktrådet uppmanat både förbandsledningen och de förtroendevalda att förslagsvis anordna med NVK-möten ungefär en gång i månaden under tjänstetid. Detta för att kunna möta de värnpliktigas behov och önskan om regelbundna NVK-sammankomster.

Förbundet förser respektive plutonsförtroendevald med en pärm innehållandes samlad information och material om medinflytande liksom förtroendeorganisationen. Detta fungerar som stöd i deras uppdrag och verkar nyttjas av de värnpliktiga. Denna nya princip är något Pliktrådet ser mycket positivt på och uppmuntrar andra förband att ta efter.

Information och mönstring

Efter samtal med förtroendevalda och värnpliktiga tydliggjordes att många känner sig förvirrade och lurade vad gäller den befattningsbeskrivning som getts innan utbildningsperioden inleddes. Särskilt de som blivit inskrivna som radiolänksoldater uttryckte en djup besvikelse. Önskvärt är att LedR kommunicerar tydligt med Plikt- och prövningsverket kring vad befattningarna innebär och kräver. Sedan är det huvudsakligen Plikt- och prövningsverkets samt Försvarmaktens ansvar att placera rätt individ på rätt befattning där hen motiveras, stimuleras och stärker krigsorganisationen.

Bland de 15-månaders värnpliktiga, som kommer agera gruppchefer inom flertalet olika befattningstyper, hade samtliga skrivits in som eldledningsgruppchefer vilket visat sig vara inkorrekt. Missförstånden beror dock på att det är första gången LedR utbildar värnpliktiga plutonbefälselever vilket innebär att befattningen ännu inte är fullt definierad och således inte finns beskriven i Plikt- och prövningsverkets system.

Meningsfull fritid

Ledningsregementet ligger ungefär 15 minuter gång från Enköpings station vilket innebär att de värnpliktiga har relativt nära gångavstånd till centrum. Samtidigt är regementsområdet stort och det tycks vara så att de värnpliktiga spenderar merparten av sin tjänstefria tid på soldathemmet eller i kasernerna.

Soldathem

Enköpings soldathem ligger innanför regementets grindar och rår över tre våningsplan i samma byggnad som militärrestaurangen ligger i. Då vi besökte regementet under tiden för regionens sedvanliga höstlov var föreståndaren inte på plats men vi har besökt det tidigare och fått en rundvisning. LedR:s värnpliktiga uttryckte stor tacksamhet och uppskattning gentemot Soldathemmet. Det är hemtrevligt och erbjuder många alternativ till sysselsättning i form av bl.a. sällskapsspel, pussel, ett biljardbord, böcker, TV och soffgrupper.

Avslutning

Med denna rapport hoppas vi att våra samlade intryck levereras på ett konstruktivt och transparent sätt. Pliktrådet upplever besöket som öppet och samverkande vilket uppskattas stort. Det är viktigt att medinflytandet främjas och att det arbetet inleds på plutonsnivå med rättmätiga plutonens timmar. Vi ser fram emot ett fortsatt gott samarbete mellan Pliktrådet och Ledningsregementet i det gemensamma målet att producera starka krigsförband.

PLIKTRÅDET

Plikträdet 2022/2023

Tack för ett givande besök,

Hoa Sjöholm

070 –848 56 91

Andreas Ottosson

070 – 848 61 84

www.piktradet.se

info@pliktradet.se